

Avizul conform al
Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații
privind condițiile tehnice și economice în care se realizează accesul furnizorilor de
rețele sau de servicii de comunicații electronice la rețelele publice de comunicații
electronice și la infrastructura asociată acestor rețele finanțate prin proiectul Ro-
NET

I. Considerații introductive – Trăsăturile generale ale proiectului Ro-NET

Proiectul Ro-NET, elaborat și coordonat sub autoritatea Ministerului pentru Societatea Informațională (denumit în continuare *MSI*), constituie o măsură de intervenție a unei autorități publice centrale prin finanțarea din fonduri europene și naționale, a construcției unor rețele publice de comunicații electronice, mai precis a segmentului de distribuție (backhaul) a acestor rețele, precum și a infrastructurii corespunzătoare, într-un număr de 783 de localități din România care, actualmente, nu beneficiază de servicii de comunicații electronice în bandă largă și unde nu se preconizează a avea loc investiții private în acest sens într-un orizont de timp de 3 ani.

Implementarea proiectului Ro-NET presupune construcția unor rețele publice de comunicații electronice de distribuție și a unor elemente de infrastructură asociate acestora, care vor rămâne în proprietatea statului român, dar care vor fi date în concesiune în vederea operării acestora pentru un interval de timp de 20 de ani. Câștigătorii licitației publice deschise pentru construcția și operarea acestor rețele și elemente de infrastructură vor furniza pe piața de gros servicii de acces la rețeaua sau infrastructura concesionată și, de asemenea, vor avea posibilitatea de a oferi pe piața cu amănuntul servicii de comunicații electronice în bandă largă în cele 783 de localități vizate de proiectul Ro-NET.

Scopul instalării rețelelor publice de comunicații electronice și al infrastructurii corespunzătoare în cadrul proiectului Ro-NET îl reprezintă atât furnizarea de servicii de comunicații electronice în bandă largă pe piața de gros (prin acordarea accesului deschis la rețea/infrastructură furnizorilor de rețele sau servicii de comunicații electronice care solicită accesul), cât și furnizarea de servicii de comunicații

electronice în bandă largă pe piețele cu amănuntul (în urma propriilor investiții în bucla locală), atât de către furnizorii care au obținut accesul, cât și de către concesionar.

De vreme ce concesionarul/concesionarii vor acoperi cheltuielile operaționale generate de rețeaua subvenționată din fonduri proprii, aceștia vor fi motivați să obțină venituri din exploatarea rețelei subvenționate, având tot interesul să furnizeze servicii de comunicații electronice în bandă largă, fie pe piața de gros, fie pe piețele cu amănuntul, fie pe ambele.

II. Cadrul legislativ relevant de la nivel național și european

Proiectele derulate de autoritățile ori instituțiile publice care urmăresc implementarea unei rețele/infrastructuri de comunicații electronice în bandă largă întrunesc premisele pentru a intra sub incidența unor dispoziții legale de la nivel național destinate să prevină manifestarea unor comportamente anticoncurențiale, protejând astfel interesul utilizatorilor finali, respectiv să asigure utilizarea eficientă și rațională a investiției publice, mai ales atunci când această investiție vizează elemente de infrastructură, care în mod obișnuit sunt greu replicabile.

Astfel, conform prevederilor art. 13 alin. (2)–(6) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 privind comunicațiile electronice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 140/2012:

„(2) În cazul proiectelor de instalare de rețele publice de comunicații electronice realizate cu participarea sau sprijinul autorităților administrației publice centrale sau locale ori finanțate, total sau parțial, din fonduri publice, în scopul furnizării de servicii de comunicații electronice destinate publicului, care împiedică, restrâng ori distorsionează concurența în sectorul comunicațiilor electronice sau pot avea un astfel de efect, furnizorii de rețele sau de servicii de comunicații electronice beneficiază de acces deschis la aceste rețele pentru o perioadă de cel puțin 7 ani, cu respectarea principiilor nediscriminării, proporționalității și obiectivității.

(3) Dispozițiile alin. (2) nu se aplică în cazul proiectelor de instalare de rețele de comunicații electronice realizate de către instituțiile sau autoritățile publice din cadrul sistemului național de apărare, ordine publică și siguranță națională, potrivit competențelor legale acordate în acest scop.

(4) Condițiile tehnice și economice în care se realizează furnizarea serviciilor de comunicații electronice destinate publicului, precum și accesul la rețelele de comunicații electronice în cazul prevăzut la alin. (2) se stabilesc cu avizul conform al ANCOM.

(5) ANCOM supraveghează respectarea condițiilor tehnice și economice stabilite în conformitate cu prevederile alin. (4).

(6) Actul administrativ prin care s-a dispus implementarea unor proiecte de instalare de rețele de comunicații electronice, în condițiile alin. (2), în lipsa avizului conform al ANCOM prevăzut la alin. (4), poate fi atacat de orice persoană interesată la instanța de contencios administrativ competentă.”

Totodată, conform prevederilor art. 10 alin. (2)–(4) din Legea nr. 154/2012 privind regimul infrastructurii rețelelor de comunicații electronice:

„(2) În cazul proiectelor de instalare de infrastructură realizate cu participarea sau sprijinul autorităților administrației publice centrale ori locale sau finanțate, total ori parțial, din fonduri publice, furnizorii de rețele de comunicații electronice beneficiază de acces deschis la această infrastructură pentru o perioadă de cel puțin 7 ani, cu respectarea principiilor nediscriminării, proporționalității și obiectivității.

(3) Condițiile tehnice și economice în care se realizează accesul la infrastructură al furnizorilor de rețele de comunicații electronice în cazul prevăzut la alin. (2) se stabilesc cu avizul conform al ANCOM.

(4) Instituirea unor drepturi speciale sau exclusive în ceea ce privește instalarea ori furnizarea de rețele de comunicații electronice sau implementarea unor proiecte de instalare de infrastructură, în

condițiile alin. (2), în lipsa avizului conform al ANCOM prevăzut la alin. (3), poate fi atacată de orice persoană interesată la instanța de contencios administrativ competentă."

Așadar, proiectele realizate cu participarea sau sprijinul autorităților administrației publice centrale sau locale ori finanțate, total sau parțial, din fonduri publice care urmăresc instalarea de rețele publice de comunicații electronice¹ sau de infrastructură² trebuie să conțină în mod imperativ condiții de acces deschis la elementele vizate de aceste proiecte, în vederea reducerii barierelor de intrare în zonele țintă ale proiectului și promovării concurenței între beneficiarii accesului.

O circumstanță suplimentară pentru a atrage incidența acestor exigențe legale trebuie îndeplinită în cazul ipotezei instalării de rețele publice de comunicații electronice și constă în aceea ca proiectul să împiedice, să restrângă ori să distorsioneze concurența în sectorul comunicațiilor electronice sau, cel puțin, să aibă potențialul de a genera un asemenea efect.

Participarea sau sprijinul autorităților administrației publice centrale ori locale nu trebuie să fie, în mod necesar, exclusiv de ordin financiar, fiind suficientă implicarea autorităților în scopul facilitării depășirii unor limitări sau condiții legale ori economice de către proiectul în cauză de instalare de rețele publice de comunicații electronice sau de infrastructură. Conceptul de fonduri publice trebuie interpretat în sensul art. 107 din Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene și a jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene (denumită în continuare *CJUE*), fiind incluse aici, de exemplu, și resursele financiare ale unei întreprinderi publice³.

În orice caz, dispozițiile art. 13 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011, respectiv ale art. 10 alin. (2) din Legea nr. 154/2012, nu solicită ca proiectul să fie finanțat în întregime din fonduri publice, fiind suficientă fie și numai o finanțare parțială a acestuia cu sume de bani provenind din surse publice. De asemenea, în sensul aceluiași dispoziții legale este lipsită de relevanță sursa de proveniență a fondurilor publice, aceste prevederi vizând deopotrivă fonduri asigurate din bugetele autorităților administrației publice centrale sau locale, resurse financiare ale întreprinderilor publice, fonduri europene etc.

Condițiile concrete, tehnice și economice, în care se realizează accesul furnizorilor de rețele sau servicii de comunicații electronice la rețeaua de comunicații electronice ori la infrastructura vizate de proiect se determină, în principiu, de autoritățile administrației publice centrale sau locale care gestionează finanțarea, participă ori acordă sprijin proiectului. Totuși, aceste condiții tehnice și economice nu se stabilesc în mod discreționar de autoritățile administrației publice centrale sau locale implicate, ci în limitele circumscrise de avizul conform emis de ANCOM.

¹ Art. 4 alin. (1) pct. 4 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 definește termenul de rețea de comunicații electronice astfel: „*sistemele de transmisie și, acolo unde este cazul, echipamentele de comutare sau rutare și alte resurse, inclusiv elementele de rețea care nu sunt active, care permit transportul semnalelor prin cablu, prin unde radio, prin mijloace optice ori alte mijloace electromagnetice, incluzând rețelele de comunicații electronice prin satelit, rețelele terestre fixe, cu comutare de circuite și cu comutare de pachete, inclusiv internet, și mobile, rețelele electrice, în măsura în care sunt utilizate pentru transmiterea de semnale, rețelele utilizate pentru transmisia serviciilor de programe audiovizuale și rețelele de televiziune prin cablu, indiferent de tipul de informație transmisă*”. O rețea de comunicații electronice este publică în măsura în care nu poate fi apreciată ca fiind privată în lumina definiției prevăzute la pct. 1.2.1. din anexa nr. 1 la Decizia președintelui Autorității Naționale pentru Administrare și Reglementare în Comunicații nr. 987/2012 privind regimul de autorizare generală pentru furnizarea rețelelor și a serviciilor de comunicații electronice.

² Art. 2 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 154/2012 definește termenul de infrastructură astfel: „*construcțiile amplasate pe, deasupra, în sau sub terenuri, clădiri ori alte structuri aflate pe proprietate publică sau privată, care pot fi utilizate pentru instalarea rețelelor de comunicații electronice, inclusiv canalele, conductele, stâlpii sau pilonii*”.

³ A se vedea în acest sens, de exemplu, considerentul nr. 67 din Hotărârea Tribunalului Uniunii Europene în cauza T-358/94 (Compagnie nationale Air France împotriva Comisiei Europene), considerentul nr. 50 din Hotărârea CJUE în cauza C-83/98 P (Republica Franceză împotriva Ladbroke Racing Ltd și a Comisiei Europene), considerentul nr. 37 din Hotărârea CJUE în cauza C-482/99 (Republica Franceză împotriva Comisiei Europene).

În procesul de analiză necesar emiterii avizului conform, ANCOM urmărește ca accesul furnizorilor de rețele sau servicii de comunicații electronice la rețeaua de comunicații electronice sau la infrastructura vizate de proiect să fie asigurat pentru o perioadă de minim 7 ani, iar condițiile tehnice și economice de acces să respecte principiile nediscriminării, proporționalității și obiectivității. În evaluarea sa, ANCOM ține cont inclusiv de considerentele și prevederile din Comunicarea Comisiei Europene 2013/C 25/01 – „Orientări ale UE pentru aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în cazul dezvoltării rapide a rețelelor de comunicații în bandă largă”⁴ (denumită în continuare *Comunicarea CE*).

Solicitarea emiterii avizului conform precum și implementarea măsurilor dispuse în cuprinsul acestuia sunt obligatorii pentru autoritățile administrației publice centrale sau locale implicate în proiectele de instalare de rețele publice de comunicații electronice sau de infrastructură. Consecința juridică a implementării unui proiect de instalare de rețele publice de comunicații electronice sau de infrastructură în lipsa avizului conform al ANCOM, înțelegând prin aceasta inclusiv lipsa ducerii la îndeplinire a măsurilor dispuse în cuprinsul acestuia, o constituie posibilitatea contestării în justiție a implementării proiectului de către orice persoană interesată.

Potrivit art. 13 alin. (5) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011, ANCOM are atribuții de supraveghere a respectării condițiilor tehnice și economice de acces asupra cărora a emis avizul în conformitate cu același act normativ. În acest sens, ANCOM urmărește cu atenție respectarea condițiilor tehnice și economice avizate, sesizând, dacă este cazul, încălcarea acestora autorităților administrației publice centrale sau locale care gestionează implementarea proiectului, solicitând luarea măsurilor legale care se impun. De asemenea, ANCOM acordă sprijin de specialitate (tehnic, economic, juridic) autorităților administrației publice centrale sau locale, la solicitarea acestora, în vederea exercitării puterilor lor de control în ceea ce privește respectarea condițiilor tehnice și economice de acces deschis impuse.

Cu referire specifică la proiectul Ro-NET, precizăm că ANCOM a încheiat cu MSI un protocol de colaborare⁵, în baza căruia va coopera strâns cu MSI în vederea asigurării respectării condițiilor tehnice și economice de acces avizate pentru acest proiect.

Având în vedere existența acestui cadru legal în vigoare, MSI, prin adresa cu nr. 2718/21.10.2013, înregistrată la ANCOM cu nr. SC24339/22.10.2013, a solicitat Autorității emiterea avizului conform pentru condițiile tehnice și economice de acces deschis stabilite în cadrul proiectului Ro-NET.

De menționat că avizul conform al ANCOM poate produce efecte numai în măsura în care proiectului Ro-NET îi sunt aplicabile dispozițiile legale mai sus citate. În consecință, este esențial ca demersul analitic al Autorității să dezbateze prin analizarea, aplicat la cazul concret al proiectului Ro-NET, dacă acesta, astfel cum a fost descris prin adresa MSI nr. 2718/21.10.2013, înregistrată la ANCOM cu nr. SC-24339/22.10.2013 și în documentele anexate acesteia se încadrează în ipotezele avute în vedere de dispozițiile art. 13 alin. (2)–(6) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011, respectiv de cele ale art. 10 alin. (2)–(4) din Legea nr. 154/2012. În acest sens, ANCOM va determina:

- dacă proiectul Ro-NET este unul de instalare de rețele publice de comunicații electronice sau de infrastructură realizat cu participarea sau sprijinul autorităților administrației publice centrale sau locale ori finanțate, total sau parțial, din fonduri publice;

- dacă proiectul Ro-NET, fiind un proiect care vizează instalarea de rețele publice de comunicații electronice, împiedică, restrânge sau distorsionează concurența în sectorul comunicațiilor electronice ori poate avea un asemenea efect.

⁴ Publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C25 din data de 26 ianuarie 2013. Textul acestei comunicări este disponibil în limba română la următoarea adresă:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2013:025:0001:0026:RO:PDF>

⁵ Disponibil pe pagina de internet a Autorității la următoarea adresă:

http://www.ancom.org.ro/uploads/files/9978/Protocol_de_Colaborare_MSI-ANCOM_Proiectul_Ro-NET.pdf

II.1. Finanțarea din fonduri publice

Potrivit informațiilor aduse la cunoștința ANCOM, obiectivul proiectului Ro-NET este acela de a finanța instalarea de rețele publice de comunicații electronice și de infrastructură necesară acestora din fonduri europene (68,5 milioane Euro – din Fondul European de Dezvoltare Regională în cadrul Programul Operațional Sectorial „Creșterea Competitivității Economice”, Axa prioritară 3 „Tehnologia informației și comunicațiilor pentru sectoarele privat și public, Domeniul major de intervenție „Susținerea utilizării tehnologiei informației și comunicațiilor”) și naționale (15,5 milioane Euro – de la bugetul național).

Finanțarea în vederea instalării de rețele publice de comunicații electronice și de infrastructură necesară acestora se va acorda în urma unei proceduri de licitație publică deschisă și va acoperi numai partea investițională, costurile generate de operarea elementelor de rețea sau de infrastructură rezultate urmând a fi acoperite de concesionarul acestora.

În considerarea acestei stări de fapt ANCOM apreciază că proiectul Ro-NET îndeplinește criteriul de a fi finanțat din fonduri publice⁶ pentru a atrage incidența prevederilor art. 13 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011, respectiv ale art. 10 alin. (2) din Legea nr. 154/2012. Conform prevederilor art. 2 lit. k) din Ordonanța Guvernului nr. 119/1999 privind controlul intern și controlul financiar preventiv, republicată, cu modificări și completările ulterioare, respectiv prevederilor art. 1 alin. (2) lit. i) din Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice, cu modificările și completările ulterioare, sumele de bani atrase din Fondul European de Dezvoltare Regională pot fi considerate, fără urmă de echivoc, fonduri publice.

II.2. Împiedicarea, restrângerea sau distorsionarea concurenței

Incidența dispozițiilor art. 13 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 asupra proiectului Ro-NET este condiționată de existența, în modalitatea în care acesta a fost elaborat de către MSI, a unor elemente care, urmând linia unui raționament teoretic, conduc la concluzia că proiectul este de natură a împiedica, restrânge sau distorsiona concurența în sectorul comunicațiilor electronice sau ar fi în măsură de a genera astfel de efecte.

Criteriile teoretice în funcție de care ANCOM apreciază că un anumit proiect de instalare de rețele publice de comunicații electronice, realizat cu finanțare din fonduri publice, împiedică, restrânge sau distorsionează concurența în sectorul comunicațiilor electronice ori are potențialul de a produce asemenea efecte sunt următoarele:

- a) constituirea unui avantaj competitiv prin intervenția publică;
- b) selectivitatea măsurii de intervenție publică;
- c) alterarea condițiilor concurențiale prin intervenția publică.

În continuare, ANCOM va analiza în funcție de criteriile teoretice expuse mai sus dacă proiectul Ro-NET, având în vedere că acesta vizează instalarea de rețele de comunicații electronice, împiedică, restrânge sau distorsionează concurența ori poate genera astfel de efecte.

- a) Constituirea unui avantaj competitiv prin intervenția publică

Construirea și operarea de rețele publice de comunicații electronice corespunzătoare proiectului Ro-NET se va realiza de către anumiți operatori de comunicații electronice selectați în urma unei proceduri de licitație publică deschisă. Chiar dacă beneficiarul finanțării este selectat în urma unei proceduri de licitație publică deschisă, ANCOM apreciază că sprijinul financiar primit va permite

⁶ A se vedea și considerentul nr. 10 din Comunicarea CE.

operatorului câștigător al licitației să desfășoare activități de furnizare a serviciilor de comunicații electronice în bandă largă în condiții care nu ar fi fost altfel disponibile pe piață⁷. Investiția publică va asigura operatorilor câștigători ai licitației posibilitatea de a furniza servicii de comunicații electronice în zonele vizate de proiectul Ro-NET prin evitarea unor costuri pe care în mod normal aceștia ar fi trebuit să le suporte și pe care alți terți operatori care ar dori să instaleze în zonă rețele similare nu ar avea cum să le evite.

Totodată, în mod indirect, un avantaj competitiv este conferit și beneficiarilor accesului la rețelele publice de comunicații electronice ce fac obiectul proiectului Ro-NET care, în lipsa sprijinului financiar pentru construirea acestor rețele, nu ar fi avut acces la serviciile de gros oferite de concesionarii proiectului Ro-NET.

b) Selectivitatea măsurii de intervenție publică

În cadrul proiectului Ro-NET finanțarea construirii de rețele publice de comunicații electronice va fi acordată numai anumitor operatori de comunicații electronice⁸, respectiv cei care vor câștiga licitația publică deschisă organizată de către MSI. Prin urmare, operatorii de comunicații electronice concurenți vor fi excluși de la finanțarea publică, aceștia, în eventualitatea în care ar intenționa să asigure replicarea rețelei finanțate din fonduri publice, trebuind să suporte costuri suplimentare celor care incumbă operatorilor care vor implementa proiectul Ro-NET.

c) Alterarea condițiilor concurențiale prin intervenția publică

Prin intermediul finanțării publice anumiți operatori, respectiv cei selectați prin intermediul procedurii de licitație publică, își vor consolida poziția pe piață în raport cu alți operatori concurenți fiind capabili să intre primii în zonele vizate de proiectul Ro-NET, cu evitarea unor costuri pe care operatorii terți ar trebui să le suporte. Din această cauză operatorii concurenți ar putea decide să-și diminueze efortul investițional și presiunea concurențială asupra operatorilor care vor implementa proiectul Ro-NET⁹.

Având în vedere considerentele prezentate la pct. II.1. și II.2., Autoritatea apreciază că în situația concretă a proiectului Ro-NET sunt satisfăcute toate cerințele legale care atrag aplicabilitatea art. 13 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011 și ale art. 10 alin. (2) din Legea nr. 154/2012, de unde decurge competența materială a ANCOM de a aviza condițiile tehnice și economice în care se va realiza accesul deschis la rețelele publice de comunicații electronice și la infrastructura corespunzătoare acestora.

III. Accesul deschis la rețele publice de comunicații electronice și la infrastructura aferentă, realizate cu participarea sau sprijinul autorităților administrației publice centrale sau locale ori finanțate, total sau parțial, din fonduri publice. Principiile nediscriminării, obiectivității și proporționalității

În general, prin sintagma de „*acces deschis*” ne referim la un serviciu de acces funcțional oferit în mod transparent și nediscriminatoriu operatorilor pe piețele de gros, punând la dispoziția acestora toate formele posibile de acces, astfel încât se creează premise pentru dezvoltarea unei concurențe sustenabile la nivelul piețelor cu amănuntul, asigurând furnizarea de servicii competitive. Cu alte cuvinte, prin acces deschis se înțelege un cadru neutru din punct de vedere tehnologic în care accesul neîngrădit

⁷ A se vedea considerentul nr. 12 din Comunicarea CE.

⁸ A se vedea considerentul nr. 13 din Comunicarea CE.

⁹ A se vedea considerentul nr. 14 din Comunicarea CE.

al furnizorilor de rețele sau servicii de comunicații electronice încurajează inovarea și asigură dezvoltarea unei concurențe sustenabile.

Accesul deschis facilitează intrarea și menținerea pe piață a furnizorilor de comunicații electronice, prevenind în același timp formarea unor entități dominante pe respectivele piețe de comunicații electronice.

Totodată, accesul deschis permite operatorilor terți să concureze cu ofertantul selectat atunci când acesta este prezent și la nivelul pieței cu amănuntul, urmărindu-se astfel consolidarea concurenței în zonele respective și evitarea creării unor monopoluri regionale de servicii. Obligațiile de acces deschis la rețelele de comunicații electronice sunt aplicabile în cazul beneficiarilor de ajutoare de stat, iar această condiție nu depinde de o analiză de piață prealabilă în sensul art. 7 din Directiva nr. 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2009/140/CE¹⁰.

De altfel, în cazul în care ofertantul selectat este prezent și la nivelul pieței cu amănuntul, sunt necesare măsuri suplimentare de prevenire a unor eventuale denaturări ale concurenței, pentru a evita probleme cum ar fi practici de micșorare a marjei competitorilor sau alte forme de discriminare în ceea ce privește accesul.

Un aspect foarte important îl reprezintă imperativul determinării de către autoritățile administrației publice centrale sau locale a tarifelor serviciilor de acces la un nivel care să țină cont de tarifele medii ale unor servicii similare, practicate în alte zone mai competitive din țară sau din Uniunea Europeană ori de tarifele stabilite de ANCOM pentru servicii similare. În cazul în care nu sunt disponibile tarife reglementate sau publicate, atunci tarifele serviciilor de acces ar trebui orientate în funcție de costuri. De asemenea, în stabilirea tarifelor serviciilor de acces, trebuie să se țină cont și de nivelul ajutorului primit de ofertantul selectat¹¹.

Pe lângă stabilirea de către autoritățile administrației publice centrale sau locale a unor tarife maxime aferente serviciilor de acces, ofertantul selectat are obligația de a se asigura că tarifele aferente serviciilor de acces îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:

- a) vor permite existența unui spațiu economic suficient pentru furnizarea de servicii cu amănuntul, la prețuri și condiții de calitate competitive;
- b) vor fi nediscriminatorii și proporționale cu costurile furnizării eficiente a serviciilor, ținând cont de caracterul nerambursabil al finanțării;
- c) vor fi justificate în mod obiectiv de concesionar; în cazul în care tariful nu poate fi justificat raportat la alte tarife publicate sau reglementate pentru produse similare de acces la nivel de gros, atunci acesta va fi orientat în funcție de costuri.

Esențială în prevenirea unor eventuale distorsionări ale concurenței este și obligația de nediscriminare în sarcina ofertantului selectat. Astfel acesta trebuie să aplice condiții echivalente de furnizare a accesului în circumstanțe echivalente tuturor furnizorilor de rețele sau servicii de comunicații electronice care solicită sau care beneficiază deja de acces.

Totodată, ofertantul selectat are obligația să pună la dispoziția terților toate elementele specifice ale rețelei, infrastructura asociată, serviciile și informațiile necesare în vederea realizării accesului, în aceleași condiții, inclusiv în ceea ce privește calitatea, cu cele oferite pentru propriile servicii sau pentru serviciile furnizate persoanelor din același grup.

Pentru a asigura respectarea obligației de nediscriminare a unui operator integrat pe verticală care va concura și pe piața cu amănuntul și pentru a observa tarifele interne de transfer utilizate de acesta, se impune în sarcina ofertantului selectat și obligația de separație contabilă în ceea ce privește

¹⁰ A se vedea considerentul nr. 78 lit. g) din Comunicarea CE.

¹¹ A se vedea considerentul nr. 78 lit. h) din Comunicarea CE.

activitățile care au legătură cu accesul la rețeaua subvenționată și activitățile care au legătură cu furnizarea serviciilor pe piața cu amănuntul. Alternativ, se poate solicita crearea unei entități juridice distincte care să furnizeze servicii la nivelul pieței cu amănuntul pe baza serviciilor la nivel de gros achiziționate de la ofertantul selectat, cu evidențierea tarifelor de transfer.

Una din consecințele obligației de nediscriminare este că, în eventualitatea în care furnizorul de rețea și de elemente de infrastructură oferă într-un contract de acces la rețea, respectiv la infrastructură condiții mai favorabile unui furnizor de rețele sau servicii de comunicații electronice, atunci aceste condiții vor fi oferite tuturor furnizorilor de rețele sau servicii de comunicații electronice cu care are contracte de acces sau care solicită încheierea unui contract de acces la rețea și infrastructură, pe baze nediscriminatorii.

În plus, pentru a asigura că ofertantul selectat nu beneficiază nejustificat de avantajul primului intrat pe piață, în măsura în care intenționează să activeze și pe piața cu amănuntul, acesta trebuie să ofere acces deschis la nivel de gros cu cel puțin șase luni înainte de lansarea propriilor servicii pe piața cu amănuntul¹².

Nu în ultimul rând, în cazul în care ofertantul selectat decide să activeze și pe piața cu amănuntul, având în vedere calitatea de competitori direcți pe piața cu amănuntul a acestuia și a beneficiarilor accesului deschis, este important ca informațiile deținute de ofertantul selectat, obținute înaintea, în timpul sau după negocierea contractului de acces de la solicitantul/beneficiarul accesului, să fie utilizate doar în scopul pentru care au fost comunicate, iar confidențialitatea acestora să fie asigurată pe parcursul transmiterii și stocării acestor informații. De asemenea, aceste informații nu vor fi transmise către alte părți, în special către acele departamente, subsidiare sau persoane din același grup cărora le-ar putea asigura un avantaj competitiv.

O altă condiție de asigurare a accesului deschis efectiv în cazul proiectelor de instalare de rețele de comunicații electronice cu finanțare publică, o constituie aplicarea acelorași condiții de acces deschis pentru întreaga rețea subvenționată, inclusiv pentru acele părți din rețea la care s-au utilizat elemente de infrastructură existentă¹³. Pentru a evita duplicarea inutilă și ineficientă a resurselor existente, precum și pentru a reduce sumele alocate finanțărilor publice, Comisia Europeană recomandă¹⁴ utilizarea acestora pe cât posibil în proiectarea și construirea rețelelor subvenționate din fonduri publice și solicită ca „*orice operator care deține sau care are controlul asupra infrastructurii (indiferent dacă este utilizată în practică) în zona vizată și care dorește să participe la licitație, ar trebui să îndeplinească următoarele condiții: (i) să informeze autoritatea care acordă ajutorul și ANR (autoritatea națională de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice, n.n.) cu privire la existența acelei infrastructuri, în etapa consultării publice; (ii) să furnizeze toate informațiile relevante altor ofertanți în momentul în care aceștia ar putea să includă respectiva infrastructură în ofertele lor.*”

Implementarea principiului nediscriminării necesită totodată adoptarea unor **măsuri** menite să asigure verificarea îndeplinirii exigențelor acestuia.

În primul rând, o autoritate cu atribuții de control sau supraveghere ar trebui să poată verifica oricând dacă în contractele de acces cu diferiți operatori sunt incluse condiții echivalente de acces. Pentru aceasta, ar fi necesar ca respectiva autoritate să aibă cunoștință de conținutul contractelor respective, putând astfel verifica echivalența clauzelor existente în raporturile contractuale stabilite cu ceilalți furnizori care au dobândit drepturi de acces.

De asemenea, cererile de informații, de acces sau de utilizare a rețelei și a infrastructurii, depuse de solicitanții de acces trebuie tratate în același interval de timp. Trebuie asigurat un nivel identic de

¹² A se vedea nota de subsol nr. 108 din Comunicarea CE.

¹³ A se vedea considerentul nr. 78 lit. g) din Comunicarea CE.

¹⁴ A se vedea considerentul nr. 78 lit. f) din Comunicarea CE.

transparență în ceea ce privește stadiul în care se află cererile, iar răspunsurile negative trebuie motivate temeinic și obiectiv și comunicate în scris solicitantului accesului, într-un termen rezonabil.

Criterii obiective de refuz al accesului pot fi doar următoarele:

- imposibilitatea tehnică;
- lipsa spațiului disponibil;
- afectarea integrității și securității rețelelor deja instalate;
- riscul de interferențe semnificative cauzate de furnizarea serviciilor pe elementele de rețea care ar urma să fie instalate.

Având în vedere caracterul finit al resurselor la care furnizorii de rețele sau servicii de comunicații electronice pot avea acces, precum și faptul că epuizarea unora dintre aceste resurse poate constitui un motiv obiectiv de refuz al accesului, este foarte important ca resursele de acces să nu fie consumate în întregime de persoane care fac parte din același grup cu ofertantul selectat, astfel încât să fie împiedicat accesul deschis al altor furnizori de rețele sau servicii de comunicații electronice. Prin urmare, ofertantul selectat trebuie să asigure că la elementele de rețea sau infrastructură aferentă are sau poate avea acces cel puțin un furnizor de rețele sau servicii de comunicații electronice care nu face parte din grup.

Sistemele informatice ale entității care pune la dispoziție elementele de rețea/infrastructură trebuie să păstreze datele referitoare la tratamentul cererilor, pentru verificări ulterioare efectuate de o autoritate cu atribuții de control sau supraveghere.

Totodată, publicarea unei oferte de referință privind accesul la rețea și la infrastructură, respectiv a unui contract standard privind accesul sunt determinante în asigurarea aplicării adecvate a principiului nediscriminării. O astfel de ofertă de referință și un astfel de contract standard ar trebui să cuprindă o descriere suficient de detaliată a serviciilor de acces la rețea și la infrastructură oferite, precum și condițiile tehnice și economice, inclusiv de preț, corespunzătoare fiecăruia dintre aceste servicii.

Pentru a garanta că accesul la rețea și la infrastructură și utilizarea acestora sunt asigurate pe baza unor criterii nediscriminatorii, trebuie definiți și calculați atât indicatori care să măsoare reactivitatea entității care pune la dispoziție elementele de rețea și/sau de infrastructură în ceea ce privește acțiunile pe care trebuie să le întreprindă pentru a acorda accesul (de exemplu: termenul maxim de negociere a unui contract, termenul maxim de punere la dispoziție a serviciului solicitat, termenul maxim de remediere a deranjamentelor), cât și parametri tehnici de calitate a serviciului (*Service Level Agreement* – SLA), eventual pe mai multe niveluri de calitate, pornind de la un nivel standard.

De asemenea, persoana care asigură accesul la rețea și la infrastructura pe care o operează poate conveni acordarea unei compensații (despăgubiri) corespunzătoare în caz de nerespectare a termenelor maxime asumate, respectiv a parametrilor de calitate a serviciilor conveniți cu solicitanții de acces.

Totodată, trebuie menționat că, în vederea asigurării accesului deschis efectiv, nu sunt permise practici cum ar fi condiționarea achiziționării serviciilor de acces de servicii pe care solicitantul de acces nu le-a cerut sau care nu îi sunt necesare, după cum nu sunt permise nici practicile prin care beneficiarii accesului sunt obligați la plata unor servicii pe care nu le utilizează.

Clauzele contractuale care vor fi publicate în contractul standard și introduse în contractele cu terții operatori trebuie să fie în acord cu principiile nediscriminării, proporționalității și obiectivității, să reflecte necesitățile solicitanților/beneficiarilor accesului și să nu oblige la achiziționarea unor resurse care nu le sunt necesare sau la plata unor servicii pe care nu le utilizează.

Pentru facilitarea accesului operatorilor la rețea și la infrastructură, elementele minime care trebuie incluse într-o ofertă de referință pentru accesul la o rețea de comunicații electronice și la infrastructură sunt:

A. Condiții asociate accesului

1. Elementele de rețea și/sau infrastructură la care se oferă accesul, cuprinzând în principal următoarele elemente, împreună cu facilitățile asociate:
 - a) accesul la rețea (de exemplu, accesul la segmentul de backhaul);
 - b) accesul la elementele de infrastructură (de exemplu, pilon, canalizație etc.).
2. Informații referitoare la:
 - a) amplasarea punctelor fizice de acces;
 - b) disponibilitatea segmentului de rețea (de exemplu, disponibilitatea segmentului backhaul);
 - c) informații referitoare la amplasarea elementelor de infrastructură și la disponibilitatea acestora.
3. Condiții tehnice referitoare la accesul la și utilizarea segmentului de rețea (de exemplu, segmentul backhaul), inclusiv caracteristicile tehnice ale tehnologiilor utilizate și facilităților asociate și condițiile tehnice referitoare la accesul la elementele de infrastructură.
4. Proceduri de comandă și de punere la dispoziție, eventuale restricții de utilizare.

B. Servicii de colocare

1. Informații referitoare la amplasamentele unde se poate realiza colocarea sau localizarea echipamentelor operatorului. Difuzarea acestor informații poate fi limitată la sfera părților interesate, în vederea evitării riscului de a se aduce atingere ordinii publice.
2. Posibilitățile de colocare în amplasamentele menționate la pct. 1.
3. Caracteristicile echipamentelor și, dacă este cazul, restricții privind colocarea anumitor echipamente.
4. Măsuri adoptate de operator pentru a asigura securitatea spațiilor sale.
5. Condiții de acces în spațiile de colocare pentru personalul beneficiarului.
6. Standarde de siguranță.
7. Reguli de alocare a spațiului acolo unde spațiul disponibil pentru colocare este limitat.
8. Condiții în care beneficiarii pot să inspecteze locațiile unde se poate realiza colocarea fizică sau locațiile unde colocarea a fost refuzată pe motiv de lipsă a spațiului disponibil.

C. Sisteme informaționale

Condiții de acces la anumite sisteme ale operatorului: sisteme de asistență operațională, sisteme informaționale sau baze de date pentru pregătirea comenzilor, punere la dispoziție, comandă, întreținere, solicitări de reparații și facturare.

D. Condiții de furnizare

1. Termenul sau termenii în care operatorul soluționează cererile de furnizare a serviciilor de acces și facilităților asociate; niveluri minime garantate de funcționare a serviciilor, remediarea defecțiunilor, proceduri de restabilire a nivelului normal al serviciului și parametri de calitate a serviciilor.
2. Clauze contractuale standard, inclusiv, dacă este cazul, despăgubirile datorate în caz de nerespectare a termenului sau termenelor stabilite în conformitate cu prevederile pct. 1.
3. Tarife sau formule de calcul al tarifelor pentru fiecare serviciu de acces la elementele de infrastructură și/sau la segmentul de rețea backhaul și facilitate asociată.

Principiul proporționalității, la cel mai abstract nivel, impune ca măsurile adoptate să fie adecvate și necesare scopului urmărit. Deși acest principiu este menționat în Tratatul de la Lisabona, CJUE este instituția care l-a statuat ca principiu fundamental al dreptului european. Pentru a stabili dacă o măsură este în acord cu principiul proporționalității, este necesar de analizat dacă mijloacele prin care se urmărește atingerea obiectivului urmărit corespund importanței acestui obiectiv și, de asemenea, dacă sunt necesare pentru atingerea acestuia. Totodată, principiul proporționalității impune păstrarea unui echilibru între interesele particulare și interesul colectivității.

Astfel, principiul proporționalității presupune îndeplinirea a două criterii: adecvare și necesitate. Adecvarea presupune ca mijloacele să fie potrivite pentru atingerea obiectivelor legitime propuse, iar necesitatea are în vedere caracterul indispensabil al soluțiilor adoptate pentru atingerea acestor scopuri.

Aplicând aceste criterii la condițiile în care un proiect de instalare rețele de comunicații electronice, inclusiv infrastructura aferentă trebuie să asigure accesul deschis la elementele de rețea, respectiv de infrastructură pe care le creează, considerăm că pentru a asigura respectarea acestui principiu, condițiile de acces stabilite trebuie să fie adecvate și mai ales necesare pentru atingerea scopului propus prin realizarea respectivului proiect.

În legătură cu principiul obiectivității, acesta are în vedere stabilirea unor condiții de acces prin luarea în considerare doar a circumstanțelor obiective, eliminând astfel orice influență externă care nu poate fi fundamentată pe elemente cuantificabile.

Așadar, prin implementarea obligațiilor de acces care derivă din art. 13 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011, respectiv din art. 10 alin. (2) din Legea nr. 154/2012, se urmărește promovarea unei concurențe sustenabile între furnizorii de rețele sau servicii de comunicații electronice, în beneficiul utilizatorilor finali.

IV. Serviciile de acces la rețelele de comunicații electronice și la infrastructura aferentă, construite în cadrul proiectului Ro-NET

Având în vedere cadrul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 111/2011, respectiv al Legii nr. 154/2012, sfera serviciilor prin care furnizorii de rețele sau servicii de comunicații electronice pot avea acces deschis la rețeaua și infrastructura construite în cadrul proiectului Ro-NET este reprezentată de următoarele servicii¹⁵:

1. Servicii de comunicații electronice în bandă largă furnizate pe rețeaua de distribuție construită în cadrul proiectului Ro-NET:

Tabelul nr. 1

Denumire servicii	Tarife maxime (fără TVA)	Observații
1.1. Servicii de linii închiriate – Serviciu suport de linii închiriate, segmente de trunchi: a) port Ethernet 10 Mbps (interfață electrică);	- tarif inițial: 300 euro; - tarif lunar: 310 euro.	Serviciu de transport, fără alte acorduri privind conținutul de date vehiculate sau accesul la Internet. Serviciu minim obligatoriu pentru Concesionar ¹⁶ .

¹⁵ Conform documentului „Condițiile tehnice și economice de furnizare a serviciilor de acces la elemente de infrastructură și/sau la segmentul de rețea de distribuție oferite de concesionar prin exploatarea rețelei ro-net, stabilite cu avizul conform al ANCOM”, anexat electronic la adresa MSI nr. 2718/21.10.2013, înregistrată la ANCOM cu nr. SC-24339/22.10.2013.

¹⁶ Concesionarul reprezintă furnizorul de rețele de comunicații electronice căruia i se va atribui contractul de concesiune pentru proiectarea, construirea și exploatarea rețelei Ro-NET, dintr-o regiune eligibilă constituită din localități desemnate ca zone albe eligibile și care va avea obligația de a asigura terților accesul deschis la rețeaua Ro-NET inclusiv la elementele de infrastructură ale acesteia, prin încheierea unor contracte de servicii în baza ofertei de referință care va fi publicată de către acesta.

Denumire servicii	Tarife maxime (fără TVA)	Observații
b) port Ethernet 100 Mbps (interfața electrică).	- tarif inițial: 900 euro; - tarif lunar: 400 euro.	
1.2. Servicii de transmisiuni de date – Canal privat de comunicații (VPN): a) port Ethernet 10 Mbps (interfață electrică);	- tarif inițial: 300 euro; - tarif lunar: 380 euro.	Serviciu de transport, canal privat (protejat), inclusiv routerele de protecție. Fără acces la conținutul de date. Serviciu minim obligatoriu pentru Concesionar.
b) port Ethernet 100 Mbps (interfața electrică).	- tarif inițial: 900 euro; - tarif lunar: 490 euro.	
1.3. Serviciu de acces la internet – Acces la internet (bandă largă): a) port Ethernet 10 Mbps (interfață electrică);	- tarif inițial: 125 euro; - tarif lunar: 140 euro.	Acest pachet include serviciul suport de la punctul 1.1. și serviciul de acces la Internet de la punctul 1.3. furnizate împreună de Concesionar. Serviciu minim obligatoriu pentru Concesionar.
b) port Ethernet 100 Mbps (interfață electrică).	- tarif inițial: 250 euro; - tarif lunar: 760 euro.	

2. Servicii de acces la infrastructura asociată rețelei de distribuție construite în cadrul proiectului Ro-NET:

Tabelul nr. 2

Denumire servicii	Tarife maxime (fără TVA)	Observații
2.1. Colocare pe turn / pilon de comunicații: a) antenă parabolică, diametru ≥ 1.5 m;	- tarif inițial: 1000 euro; - tarif lunar: 400 euro.	Serviciu prin care se permite instalarea de antene, împreună cu echipamentele asociate acestora pe turnurile sau pilonii rețelei de distribuție. Serviciu obligatoriu în măsura în care infrastructura a fost construită în cadrul Proiectului și în limita capacității disponibile.
b) antenă parabolică, diametru < 1.5 m;	- tarif inițial: 1000 euro; - tarif lunar: 165 euro.	
c) antenă HF/VHF/UHF.	- tarif inițial: 500 euro; - tarif lunar: 116 euro.	
2.2. Colocare în shelter / container / cabinet de stradă (montat în mediul exterior) pentru echipamente: a) instalare rack suplimentar, standardizat sau nestandardizat;	- tarif inițial: 1500 euro; - tarif lunar: 80 euro/mp amprentă la sol.	Serviciu prin care se permite instalarea de echipamente de comunicații în amplasamente din mediul exterior dotate cu shelter / container / cabinet de stradă specifice rețelei de distribuție. Serviciu obligatoriu pentru Concesionar în măsura în care infrastructura a fost construită în cadrul Proiectului și în limita capacității disponibile.
b) un sfert de rack (19') preinstalat;	- tarif lunar: 125 euro.	
c) o jumătate rack (19') preinstalat;	- tarif lunar: 250 euro.	
d) un rack întreg (19') preinstalat.	- tarif lunar: 500 euro.	

Denumire servicii	Tarife maxime (fără TVA)	Observații
2.3 Colocare în cabinet de interior pentru echipamente: a) instalare rack suplimentar, standardizat sau nestandardizat;	- tarif inițial: 1500 euro; - tarif lunar: 80 euro/mp amprentă la sol.	Serviciu prin care se permite instalarea de echipamente de comunicații în amplasamente din mediul interior dotate cu cabinet de interior specific rețelei de distribuție. Serviciu obligatoriu pentru Concesionar în măsura în care infrastructura a fost construită în cadrul Proiectului și în limita capacității disponibile.
b) un sfert de rack (19') preinstalat;	- tarif lunar: 125 euro.	
c) o jumătate rack (19') preinstalat;	- tarif lunar: 250 euro.	
d) un rack întreg (19') preinstalat.	- tarif lunar: 500 euro.	
2.4. Colocare în duct pentru cablu de telecomunicații cu diametrul exterior de maxim 12 mm.	- tarif inițial: 500 euro; - tarif lunar: 85 euro/km.	Serviciu prin care se permite instalarea unui cablu suplimentar în duct-ul de fibră optică instalată pentru necesitățile rețelei de distribuție. Serviciu obligatoriu pentru Concesionar în măsura în care infrastructura a fost construită în cadrul Proiectului și în limita capacității disponibile.
2.5. Închiriere fibră optică neechipată: o pereche.	- tarif inițial: 500 euro; - tarif lunar: 22 euro/km.	Serviciu prin care se închiriază o pereche de fibră optică, neechipată, din cele existente în cablul multi – fibră instalat pentru necesitățile rețelei de distribuție și nefolosite pentru scopurile stricte ale furnizării de servicii de comunicații (bandă largă). Serviciu obligatoriu pentru Concesionar în măsura în care infrastructura a fost construită în cadrul Proiectului și în limita capacității disponibile.

3. Serviciu de alimentare cu energie electrică pentru echipamentele aflate în regim de colocare

Tabelul nr. 3

Denumire servicii	Observații
3. Alimentare cu energie electrică pentru echipamentele aflate în regim de colocare	Serviciul permite alimentarea cu energie electrică a echipamentelor beneficiarilor de servicii de colocare, în limita puterii instalate pentru amplasamentul în cauză. Beneficiarul va datora furnizorului plata unei energii consumate calculate conform datelor de catalog privind puterea electrică necesară pentru echipamentul în cauză, la care se adaugă un adaos pentru efectuarea operațiunilor de plată a serviciilor în numele beneficiarului serviciilor, conform celor convenite între părți.

Conform informațiilor puse la dispoziție de MSI, serviciile de transport furnizate pe rețeaua de distribuție (serviciile 1.1. și 1.2. din tabelul nr. 1) asigură transportul bidirecțional al datelor beneficiarului între punctul de inserție și punctul de distribuție ale segmentului de backhaul Ro-NET, printr-un canal Ethernet cu o capacitate de transmisie de 10 Mbps sau 100 Mbps și nu implică existența unui acord cu un furnizor de internet. Acest serviciu se va oferi fără posibilitatea de codare a datelor sub denumirea de „serviciu de linii închiriate” și ca serviciu de tip „canal privat VPN”, atunci când este inclusă și codarea

datelor (pe traseul segmentului de backhaul între punctul de distribuție și cel de inserție sau între punctul de distribuție și un alt punct de conectare al beneficiarului). Serviciile de acces la internet (serviciile 1.3. din tabelul nr. 1) includ pe lângă serviciul suport (fără codare) și acordul cu un furnizor de internet.

Fiecare din serviciile menționate în tabelul nr. 1 includ și operațiunile de conectare și deconectare, întreținere precum și garantarea unui nivel de calitate conform unor indicatori de performanță prestabiliți.

Furnizarea acestor servicii se va face în condițiile respectării indicatorilor de performanță stabiliți de MSI și detaliați în cadrul documentului „Condițiile tehnice și economice de furnizare a serviciilor de acces la elemente de infrastructură și/sau la segmentul de rețea de distribuție oferite de concesionar prin exploatarea rețelei Ro-NET, stabilite cu avizul conform al ANCOM”, la punctul 3.1. „Indicatori de performanță. Nivelul de calitate agreeat.”

Serviciile de acces la elementele de infrastructură aferente rețelei de distribuție (serviciile 2.1. – 2.5. din tabelul nr. 2.) asigură accesul terților la elementele de infrastructură de construite în cadrul proiectului Ro-NET, precum turnuri, piloni, sheltere, cabinete de interior/exterior, conducte pentru protecția cablurilor, în vederea colocării pentru instalarea propriilor echipamente, precum și posibilitatea închirierii de către terți a unor perechi de fibră optică din cablul multi-fibră instalat pentru necesitățile proiectului Ro-NET, în limita capacităților disponibile.

Serviciile de colocare de la punctele 2.1. – 2.3. din tabelul nr. 2 includ accesul pentru instalare/dezinstalare, pentru inspecții de întreținere periodică sau pentru reparații ocazionate de eventuale disfuncționalități ale antenelor și echipamentelor asociate, inclusiv ale cablurilor de conectare. De asemenea, includ, atunci când este necesar, accesul la spațiul rezervat pentru instalarea cablurilor de legătură dintre antene și echipamente instalate în shelter/container/cabinet de stradă sau cabinet de interior, asistență specială în ceea ce privește proiectarea și instalarea/dezinstalarea.

Pe lângă serviciile de mai sus, mai sunt prevăzute o serie de servicii pe care Concesionarul le poate oferi opțional, la solicitarea terților beneficiari și fără a condiționa accesul acestora la elementele de rețea sau infrastructură construite în cadrul proiectului Ro-NET de achiziționarea serviciilor opționale:

- servicii de întreținere - monitorizare echipamente de rețea în funcțiune: monitorizare echipamente de rețea aflate în funcțiune, montate în punctul de furnizare servicii; alarme de funcționare pentru echipamente de rețea aflate în funcțiune, montate în punctul de furnizare servicii;

- servicii auxiliare, la punctul de furnizare: serviciu de pază și securitate fizică pentru echipamente de rețea la punctul de furnizare servicii, contractat de Concesionar de la firme de pază și intervenție, cu sau fără asigurarea bunurilor beneficiarului serviciilor de colocare.

Furnizarea tuturor serviciilor de acces la elementele de infrastructură aferente rețelei de distribuție trebuie să se realizeze cu respectarea caracteristicilor tehnice din capitolele „Date tehnice ale serviciului” aferente fiecărui serviciu din cadrul documentului supus avizării „Condițiile tehnice și economice de furnizare a serviciilor de acces la elemente de infrastructură și/sau la segmentul de rețea de distribuție oferite de concesionar prin exploatarea rețelei Ro-NET, stabilite cu avizul conform al ANCOM”, prin care s-au stabilit anumite valori ale unor parametri specifici privind caracteristicile tehnice și funcționale, siguranța în funcționare și calitatea serviciului etc.

Parametrii tehnici și indicatorii de performanță a serviciilor stabiliți în cadrul documentului „Condițiile tehnice și economice de furnizare a serviciilor de acces la elemente de infrastructură și/sau la segmentul de rețea de distribuție oferite de concesionar prin exploatarea rețelei Ro-NET, stabilite cu avizul conform al ANCOM” se vor regăsi în cuprinsul contractului de concesiune și vor fi preluați ulterior în contractele negociate cu beneficiarii de acces.

Tarifele maxime propuse de MSI au la bază:

- tarife publicate pe paginile de internet ale unor operatori (pentru serviciile cu nr. 2.1.a), 2.1.b) și 2.1.c) din tabelul nr. 2);
- tarife publicate în documente emise de ANCOM (pentru serviciile cu nr. 2.4 și 2.5 din tabelul nr. 2);
- tarife deduse de ANCOM din modele proprii de calculație a costurilor (pentru serviciile cu nr. 2.2.a) și 2.3.a) din tabelul nr. 2);
- tarife practicate în piață, comunicate de diferiți operatori în cadrul anchetei realizate prin consultări publice (pentru celelalte servicii).

V. Nivelul de calitate al serviciilor de comunicații electronice în bandă largă

ANCOM remarcă faptul că documentul „Condițiile tehnice și economice de furnizare a serviciilor de acces la elemente de infrastructură și/sau la segmentul de rețea de distribuție oferite de concesionar prin exploatarea rețelei Ro-NET, stabilite cu avizul conform al ANCOM” conține mai multe neconcordanțe în ceea ce privește nivelul de calitate al serviciilor de comunicații electronice în bandă largă, criteriile de evaluare, respectiv periodicitatea evaluării și a prezentării parametrilor monitorizați:

- parametrul timpul mediu de ridicare deranjamente are ca obiectiv valori diferite în cadrul pct. 1.2, 1.3 și 1.4 (8 ore) față de cea specificată la pct. 3.1 (24 de ore);
- există contradicții între tabelul 10 și pct. 3.1.4 și 3.1.5 în ceea ce privește parametrii ce trebuie monitorizați, criteriile de evaluare, respectiv periodicitatea evaluării și prezentării parametrilor monitorizați.

În ceea ce privește perioada pentru care valorile țintă ale parametrilor constituie obligație pentru furnizarea serviciilor de comunicații electronice în bandă largă de către concesionar, ANCOM apreciază că precizarea MSI conform căreia „*indicatorul constituie obligație ca valoare cumulată pe un an de operare*” este de natură să genereze dificultăți beneficiarilor de acces din cauza perioadei mari în care urmează a se realiza evaluarea calității serviciului. Astfel, beneficiarul de acces este pus în situația ca numai după scurgerea unui interval de un an să poată determina/identifica o eventuală prestare necorespunzătoare pe baza măsurătorilor efectuate prin intermediul sistemului de monitorizare a rețelei de distribuție și, eventual, să poată solicita acordarea unor despăgubiri. Acest interval extins de timp este în măsură să aducă prejudicii majore beneficiarului de acces, precum și utilizatorilor finali. **În consecință, în opinia ANCOM, o asemenea practică nu este de natură să respecte principiile proporționalității și obiectivității stipulate de prevederile legale mai sus prezentate.**

De asemenea, este foarte posibil ca în ipoteza utilizării unor indicatori medii de calitate calculați pe o perioadă de un an, beneficiarii accesului să nu fie interesați de încheierea unor contracte cu concesionarul întrucât aceștia din urmă nu vor putea să își asume față de utilizatorii finali obligația îndeplinirii corespunzătoare a anumitor parametri de calitate. În acest context trebuie subliniat faptul că, de regulă, parametrii de calitate stabiliți între furnizorii de servicii de comunicații electronice și utilizatorii finali au o perioadă de evaluare de o lună. Totuși, ANCOM opinează că este de preferat stabilirea unei perioade de evaluare a indicatorilor de calitate care, pe de o parte, să stimuleze concesionarul să ofere servicii de înaltă calitate pe întreg parcursul derulării contractului cu beneficiarii de acces, permițând observarea eventualelor degradări ale serviciului iar, pe de altă parte, să nu constituie o sarcină disproporționată în ceea ce privește obligația de raportare a parametrilor. **Luând în considerare toate aceste aspecte, ANCOM apreciază trimestrul ca fiind un interval de timp adecvat pentru perioada de evaluare a indicatorilor medii de calitate.**

Având în vedere cele menționate mai sus, pentru clarificarea aspectelor legate de calitatea serviciilor de comunicații de bandă largă și pentru a asigura o abordare unitară a acestor aspecte, ANCOM precizează următoarele linii directoare referitoare la calitatea serviciilor:

- calitatea serviciilor de transport furnizate pe rețeaua de distribuție („linii închiriate” și de tip „canal privat VPN”) precum și a serviciilor de acces la internet oferite beneficiarilor va fi caracterizată de parametri de calitate tehnici: Timpul de livrare mediu (întârzierea medie a transferului pachetelor), Jitter (abaterea întârzierii pachetelor), Rata erorilor și Rata de pierdere (pachete). Acești parametri se evaluează conform principiilor aplicabile din standardele ITU-T Y.1540 - Internet protocol data communication service – IP packet transfer and availability performance parameters și ITU-T Y.1541 Network performance objectives for IP-based services. Parametrii se vor determina săptămânal prin intermediul sistemului de monitorizare al rețelei de distribuție și se vor prezenta trimestrial, pe o histogramă în care sunt prezentate valorile pentru fiecare săptămână. Parametrii constituie obligație ca valori medii maxime admise într-un trimestru.

- din punct de vedere al siguranței în funcționare (parametrii administrativi), serviciile vor fi furnizate cu o disponibilitate de minim 99% iar timpul mediu de ridicare deranjamente va fi de maxim 8 ore. Cei doi parametri vor fi determinați și prezentați trimestrial prin intermediul sistemului de monitorizare al rețelei de distribuție. Parametrii constituie obligație ca valori admise într-un trimestru.

- sistemul de monitorizare al rețelei de distribuție va asigura înregistrarea măsurătorilor referitoare la parametri de calitate în vederea calculării și raportării acestora într-un format stabilit.

VI. Perioada minimă de acces deschis la rețelele de comunicații electronice și la infrastructura aferentă construite în cadrul proiectului Ro-NET

Conform prevederilor art. 13 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011, perioada minimă în care furnizorii de rețele sau de servicii de comunicații electronice beneficiază de acces deschis la rețelele de comunicații electronice construite în cadrul proiectului Ro-NET, cu respectarea principiilor nediscriminării, proporționalității și obiectivității este de 7 ani.

De asemenea, conform prevederilor art. 10 alin. (2) din Legea nr. 154/2012, perioada minimă în care furnizorii de rețele de comunicații electronice beneficiază de acces deschis la infrastructura aferentă rețelelor de comunicații electronice construite în cadrul proiectului Ro-NET, cu respectarea principiilor nediscriminării, proporționalității și obiectivității este de 7 ani.

Din documentația pusă la dispoziția ANCOM de către MSI, rezultă că ofertanții selectați vor avea obligația de a asigura accesul deschis la rețelele de comunicații electronice și infrastructura aferentă construite în cadrul proiectului Ro-NET pe toată durata contractului de concesiune. Contractele de concesiune vor fi încheiate pe durate de 20 de ani, cu posibilitatea terminării acestora cel mai devreme în 10 ani, în cazul în care concesionarul decide să achiziționeze rețeaua/infrastructura respectivă.

Ținând cont de graficul de implementare a proiectului, care prevede o perioadă inițială pentru proiectarea și construirea rețelei de distribuție, momentul de la care furnizorii de rețele sau servicii de comunicații electronice vor putea beneficia de dreptul de acces deschis va începe în momentul în care se demarează faza de exploatare comercială și întreținere tehnologică, respectiv de la momentul semnării procesului verbal de punere în funcțiune a rețelei de distribuție, între MSI și Concesionar, după obținerea acceptanței de sistem a rețelei de distribuție în discuție (acceptanța provizorie).

Totodată, trebuie menționat că accesul deschis de care beneficiază furnizorii de rețele sau servicii de comunicații electronice rămâne în vigoare pe toată durata contractului de concesiune, indiferent de

orice schimbare survenită în proprietatea, administrarea sau operarea rețelelor și infrastructurii finanțate din fonduri publice¹⁷.

VII. Concluzii

Din analiza informațiilor puse la dispoziția ANCOM de MSI¹⁸, raportate la principiile și elementele menționate la pct. III din prezentul document, nu au fost identificate condiții de acces deschis care ar contraveni imperativelor legale de nediscriminare, proporționalitate și obiectivitate, cu următoarele excepții:

a) aspectele indicate la pct. V din prezentul document;

b) faptul că descrierea serviciilor de colocare nr. 2.2.a) și 2.3.a) din tabelul nr. 2, așa cum apare în documentul „Condițiile tehnice și economice de furnizare a serviciilor de acces la elemente de infrastructură și/sau la segmentul de rețea de distribuție oferite de concesionar prin exploatarea rețelei Ro-NET, stabilite cu avizul conform al ANCOM” nu include totalitatea elementelor care justifică aplicarea unui tarif maxim de 80 de euro/mp, respectiv mențiunea că tarifele pentru serviciile de colocare includ aer condiționat, baterii de back-up, alarmă de incendiu și sistem de securitate.

În plus, considerăm oportun ca documentația MSI să fie completată cu elemente care sunt de natură a reduce distorsiunile concurențiale ale intervenției publice, astfel cum s-a explicat la pct. III din prezentul document.

Prin urmare, în temeiul art. 13 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 111/2011, respectiv a art. 10 alin. (3) din Legea nr. 154/2012, ANCOM emite avizul privind condițiile tehnice și economice în care se realizează accesul furnizorilor de rețele sau servicii de comunicații electronice la rețelele de comunicații electronice și la infrastructura aferentă construite în cadrul proiectului Ro-NET, condiționat de implementarea următoarelor măsuri:

1. Documentul „Condițiile tehnice și economice de furnizare a serviciilor de acces la elemente de infrastructură și/sau la segmentul de rețea de distribuție oferite de concesionar prin exploatarea rețelei Ro-NET, stabilite cu avizul conform al ANCOM” se completează cu următoarele prevederi:

a) Clauzele contractuale care vor fi publicate în contractul standard și introduse în contractele cu terții operatori trebuie să fie în acord cu principiile nediscriminării, proporționalității și obiectivității, să reflecte necesitățile solicitanților sau beneficiarilor accesului și să nu oblige la achiziționarea unor resurse care nu le sunt necesare sau la plata unor servicii pe care nu le utilizează.

b) Ofertantul selectat trebuie să asigure că la elementele de rețea sau infrastructură aferentă are sau poate avea acces cel puțin un furnizor de rețele sau servicii de comunicații electronice care nu face parte din grupul din care el însuși face parte.

c) Descrierea serviciilor de colocare nr. 2.2.a) și 2.3.a) din tabelul nr. 2 se va completa cu mențiunea că tarifele de colocare includ aer condiționat, baterii de back-up, alarmă de incendiu și sistem de securitate;

d) Ofertantul selectat trebuie să furnizeze serviciile de comunicații de bandă largă către beneficiarii terți respectând liniile directoare referitoare la calitatea serviciilor precizate la pct. V din prezentul document.

¹⁷ A se vedea considerentul nr. 78 lit. g) din Comunicarea CE.

¹⁸ Prin adresa MSI nr. 2718/21.10.2013, înregistrată la ANCOM cu nr. SC-24339/22.10.2013, împreună cu documentele anexate la aceasta

2. Prevederile documentului „Condițiile tehnice și economice de furnizare a serviciilor de acces la elemente de infrastructură și/sau la segmentul de rețea de distribuție oferite de concesionar prin exploatarea rețelei Ro-NET, stabilite cu avizul conform al ANCOM”, cu completările de la pct. 1 de mai sus se includ în Caietul de sarcini (documentația de atribuire) și se va avea în vedere corelarea prevederilor documentului cu cele din Caietul de sarcini, astfel încât să nu existe neconcordanțe.

VIII. Modificarea condițiilor de acces deschis la rețeaua și infrastructura aferentă construită în cadrul proiectului Ro-NET

Condițiile tehnice și economice în care se realizează accesul deschis la rețelele și infrastructura de comunicații electronice realizate în cadrul Proiectului Ro-NET, se pot modifica sau completa în cazul apariției unor schimbări semnificative ale condițiilor existente la nivelul pieței, independente de controlul părților contractante (concesionar și MSI). Modificările sau completările condițiilor tehnice și economice de acces deschis trebuie să respecte exigențele legislației naționale sau europene incidente, inclusiv recomandările și practica administrativă a Comisiei Europene.

Cu titlu de exemplu, lista serviciilor de acces deschis și condițiile tehnice în care acestea se furnizează se pot modifica în măsura în care există cerere în zonele vizate de Proiectul Ro-NET și de alte servicii de acces decât cele ale căror condiții au fost avizate prin prezenta, dacă din punct de vedere tehnic au apărut între timp și alte forme posibile de acces la rețeaua de comunicații electronice sau la infrastructura asociată acestora ori dacă dezvoltarea serviciilor/aplicațiilor necesită noi parametri tehnici.

Tarifele aplicabile serviciilor de acces se pot modifica în măsura în care MSI prezintă dovezi potrivit cărora nivelul curent al acestora nu corespunde cu media existentă în zonele mai competitive din România iar acest fapt produce un dezechilibru contractual semnificativ între concesionar și terții solicitanți de acces. Aceasta nu aduce atingere posibilității implementării de către MSI a unui mecanism de actualizare periodică a tarifelor aplicabile serviciilor de acces la intervale nu mai scurte de 3 ani.

MSI emite actul administrativ prin care se dispune includerea acestor modificări sau completări în contractul de concesiune numai după emiterea de către ANCOM a unui nou aviz conform în acest sens.

ANCOM va monitoriza respectarea condițiilor tehnice și economice în care se vor furniza serviciile de acces la rețea și la infrastructura asociată de către Concesionar, după cum acestea au fost stabilite prin avizul ANCOM.

Contractul de concesiune va prevedea obligația Concesionarului de a respecta aceste condiții, precum și mecanismul de monitorizare, soluționare a disputelor și sancționare aferent.